

Zondag 6 oktober 2019 - bevestiging ambtsdragers

Lezing: 1 Samuël 16 : 1 – 13 - David tot koning gezalfd

Het is als een soort talentenshow die zich vandaag afspeelt in de bijbel. The Voice of Holland. of Idols of misschien wel: The X-factor.

Zo'n show waarin talenten om de beurt hun kunstje mogen doen voor een jury die dan in niet mis te verstane bewoordingen meedeelt dat iemand niet kan zingen of juist een prachtige stem heeft, maar de 'X-factor' mist, en dan bedoelen ze dat het talent niet beantwoordt aan onze schoonheidseisen.

Te klein, verkeerde kleding, te dik, te grote neus – je kan het zo gek niet bedenken waar mensen op worden afgewezen. Sorry je bent geen idool, je mist de X-factor. Ondertussen worden er over de hoofden van de talenten ook nog grappen gemaakt, om de kijker te amuseren. Vandaag horen we van een X-factor nog voor de tv bestond. The Voice of Israël.

Profeet Samuël krijgt de opdracht van God om af te reizen naar Betlehem, want hij moet op zoek naar een nieuwe koning van Israël. Saul heeft afgedaan als koning van het volk.

Er moet een nieuwe koning komen. Eén die wel doet wat God verwacht van een koning van zijn volk.

De vijand bestrijden en voor vrede en gerechtigheid in het Beloofde Land zorgen.

En zo zie ik het me ook voor me, bij dit prachtige verhaal. Samuël trekt naar Bethlehem, onder valse voorwendselen om te offeren, want Saul is nog wel steeds de koning en Samuël is bang voor Sauls reactie.

Hij trekt naar Betlehem en gaat op een stoel zitten bij het huis van Isai. Om de beurt trekken de zonen van Isai voor hem langs. En Samuël is onder de indruk. Meteen al. Wat een stoere mannen zijn het. Daar moet een nieuwe koning van Israël tussen zitten. Neem nou Eliab. Hij heeft alles wat een koning moet hebben. Een stevige, grote vent. Een open blik. Hij straalt daadkracht uit.

Samuël had allang zijn stoel gedraaid of op de knop gedrukt of hoe dat ook gaat in de talenten shows op onze televisie.

Samuël trapt op zijn oude dag met open ogen in de val, waar we allemaal zo makkelijk in stappen.

Samuël gaat af op het uiterlijk. En nog erger: Samuël heeft niet geleerd van de geschiedenis.

Want als Eliab wordt beschreven met een rijzige gestalte en een mooi voorkomen, lijkt hij als twee druppels water op Saul.

De leider die door de mand is gevallen – zoals dat helaas zo vaak gebeurt met leiders – maar God zoekt niet een nieuwe koning van het type Saul.

God zoekt een andere koning. Wat er vervolgens gebeurt is bijna komisch te noemen.

Eén voor een komen de zeven zonen van Isai zich voorstellen aan Samuël. Alleen de namen Abinadab en Samma vallen nog. Eén voor één worden ze afgewezen. De koning van Israël moet anders zijn, anders dan al die machtige, stoere en rijke koningen uit de omringende landen.

En elke keer trappen we weer in de valkuil om voor de grootste en de sterkste te gaan.

Op zijn oude dag leert zelfs Samuël nog, priester, profeet, ziener van Israël. Hij leert dat hij nog steeds kijkt met een al te menselijke blik. Hij had de zalfolie al in zijn handen om Eliab te zalven. Maar dat was niet de bedoeling.

God wil niet dat de geschiedenis zich herhaalt – de geschiedenis van Saul. God wil dat Samuël uit de oude patronen wordt getrokken. God wil een nieuwe tijd ontsluiten. Een nieuw begin maken. Het kwartje valt langzaam bij Samuël.

Zoals ook bij ons de oude patronen maar moeilijk te doorbreken zijn. Maar het inzicht komt: “Alsof hij God hoort zeggen: “Jij zoekt een man als Saul. Ik niet. Zo iemand moeten we juist niet hebben. Waarom kijk je naar het uiterlijk, waarom kijkt je niet naar het hart van de mens, naar zijn intenties. Naar waar zijn leven op gericht is, de bron waaruit hij put? Dat bepaalt het wezen van een mens, niet zijn voorkomen of zijn rijzige gestalte.

Samuël hoort het God denken – in zijn hart. En uiteindelijk handelt deze ziener ernaar. Hij leert vandaag kijken met het hart. De profeet, de Ziener van Godswege, leert opnieuw kijken vandaag. Hij leert zien met het hart. Die zin: “de mens kijkt naar het uiterlijk, maar de HEER kijkt naar het hart.”

God kijkt naar het hart van de toekomstige koning zou kijken. Maar dat lijkt niet alleen bedoeld. Het gaat er niet alleen om of David een zuiver hart heeft. We weten dat er ook onder David nog heel veel misgaat. We weten dat ook David nog veel foute keuzes zal maken.

Het gaat ook om het hart van God zelf. Wat hier ook bedoeld wordt is: “de mens kijkt naar het uiterlijk, maar de HEER kijkt met het hart.’

De tegenstelling tussen Samuël en God zit het in zien met je ogen of zien met je hart. Tussen een beslissing nemen op grond van uiterlijk vertoon en wat je imponeert en een beslissing nemen op grond van een kritische bezinning en onderscheidingsvermogen. Want het hart, het hart is in het Oude Testament niet zo zeer de plek van het gevoel. Zoals wij hartjes tekenen als we verliefd zijn. Nee, het hart is de plek waar de uiteindelijk de beslissingen vallen. Als je met het hart kijkt dan zie je iets anders.

Als alle zeven zonen van Isäi voorbij zijn gemarcheerd, en vanachter de jurytafel ook zijn af gereserveerd. Dan wordt Samuël eindelijk weer de ziener van Israël.

Hier klopt iets niet, hoor je hem denken en hij vraagt aan Isäi: “Zijn dit alle jongens?”. Nou, nee, is het antwoord.

Er is er nog één – de Benjamin uit de familie – hij weidt de schapen. Samuël gaat nu met het hart kijken. Ook nu zal net als bij de zalving van Saul tegen alle waarschijnlijkheid en alle verwachting in een koning worden gekozen. En wat blijkt: hij is een herder.

Dat is precies wat de koning van Israël moet zijn, geen machtig, geen wrede heerser, nee een herder die zijn land leidt en zijn volk beschermt. Een afspiegeling van God zelf. David wordt gehaald. Alle grote broers worden gepasseerd. De achtste zoon van Isäi wordt gehaald.

Acht is het getal van God. Wij tellen meestal niet verder dan zeven. Zeven is het getal van de volheid. Zeven dagen in een week. Dat is ons schema. De achtste dag staat niet op onze kalender. Die dag is niet van onze tijd, die dag is van de eeuwigheid. De achtste dag is een dag die de gewone loop van de tijd overstijgt.

Zoals we in de afgelopen veertigdagen tijd, de tijd voor Pasen, acht flessen op tafel hadden staan met water en riet. En de achtste dag is ook de dag van de opstanding. Op de achtste dag wordt het gewone leven een leven met God.

Dit is een achtste dag. Op deze dag leren wij kijken met het hart. Kijken met Gods ogen, kijken door de bril van Gods koninkrijk.

Elke dag kan een achtste dag zijn, als we het aandurven om met ons hart te kijken. Voorbij de waan van de dag. Voorbij uiterlijk vertoon. Voorbij de grote woorden. Op de achtste dag wordt David tot koning over Israël gezalft. “Het was een knappe jongen met rossig haar en sprekende ogen”, toch ook, maar de X-factor komt uit het karakter van David.

En dat is wat hij is: herder. In zijn hart moet hij – juist ook als koning – herder blijven. Namens God mag hij waken over Gods kudde. De wilde dieren verjagen, bescherming geven aan wie onder zijn vleugels komen schuilen. En blijven spelen op zijn harp. Goddelijke muziek. God kiest anders. En God kijkt anders. God kijkt naar het hart. Naar de binnenkant. Naar hoe iemand is. Naar wat iemand zegt en doet.

Tenslotte nog dit. Juist nu we ook in deze dienst drie gemeenteleden tot ambtsdrager mogen bevestigen. Dat zijn geen koningen als Saul, als David. Maar het zijn in zekere zin wel leidinggevend. De keus van God voor David zegt ook iets wezenlijks over de stijl van het leiderschap van een koning, van een leidinggevende.

David is een herder. Hij moet bij de schapen en de geiten vandaan gehaald worden. Hij is een herder die omziet naar zijn kudde. Hij zorgt voor voedsel en drinken; voor veiligheid en ruimte.

Voor alles wat je nodig hebt om te leven. Het gaat om een mens naar Gods hart. Een herder die zijn hart gebruikt bij het zien. Dat hopen we dat ambtsdragers zullen doen.

En we kunnen het nog verder doortrekken. Naar ieder van ons. We hebben allemaal een verantwoordelijkheid in onze gemeente, in onze samenleving, in onze wereld.

Kijken wij naar het hart of blijven we aan de buitenkant?
Kijken we met ons hart?

Wanneer laten we ons hart spreken?

Vandaag kan zijn als een achtste dag.

Een dag waarop wij leren met ons hart te kijken.

Een dag waarop de kleinste jongen, uit de kleinste stam van Israël tot koning wordt gezalfd.

Een dag waarop wij mogen geloven dat God naar ons om ziet.

Hoe klein en nietig we ons zelf soms ook voelen.

Een dag waarop God ons roept, omdat juist die talenten die we hebben gekregen er toe doen.

In Gods ogen zijn we belangrijk, in Gods ogen zijn we onmisbaar. God kiest ons uit om te gaan de weg naar zijn Koninkrijk.

Vandaag is als een achtste dag. Dat dag waarop wij leren om ons niet te laten verblinden door uiterlijk vertoon, maar oog te krijgen voor wat onbelangrijk lijkt, maar o zo belangrijk is.

Onmisbaar in onze gemeente. Onmisbaar voor God.

God scheidt ons een nieuwe dageraad en roept ons aan:

Ik zal jou niet begeven.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
ds. Hillegonda Ploeger